

Egyik legnépszerűbb játék volt a hetvenes-nyolcvanas években, a rendszerváltás utáni videó- majd számítógépes játékok kiszorították, de még mindig vannak olyanok, akik rendszeresen űzik. Találtunk ilyen embereket Székelyudvarhelyen is, sőt **be is szálltunk játszani**.

A gombfoci egy ízig-vérig **magyar találmány**, ami valamikor az [1910-es években született](#) bu dapesti kávéházakban, a magyarok mai napig világelsők a sportágban.

[Magyarországon](#)

klubok működnek, rendszeresen versenyeznek, Európa- és világbajnokságok vannak.

Bármennyire hihetetlen, de **a brazilok ebben is nagyon-nagyon jók**. A világhálón rengeteg [b log](#)

, oktatófilm, illetve

[riport](#)

látható a gombfoci különböző változatairól, hiszen ahány ország, annyi szabályzat, de versenyek előtt egyeztetik a szabályokat. Nem mellékesen készült már olyan

[játékfilm](#)

is, amit a gombfoci ihletett, s

[Tandori Dezső](#)

író is megihlette a játékszenvedély.

A játék a második világháború után a **Székelyföldön is elterjedt**. Hozzánk legközelebb Marosvásárhelyen és Szovátán vannak olyan gombfocisok, akik rendszeresen járnak versenyekre, s itthon is rendeznek versenyeket.

Eladott meccs egy „pungányi vajalmáért”

A visszaemlékezések szerint Székelyudvarhelyen **a Rózsa utcában orvosok, ügyvédek kezdték játszani,** a játékosokat még valódi kabátgombokból készítették. A plexikorongokkal játszott gombfoci a hetvenes években terjedt el. Ennek egyik úttörője a Tábor-lakótelepen

[András Levente](#)

volt, aki gyerekkorában, a nyolcvanas évek elején „őrült bele” a gombfociba, s néhány évre újra rávette egykori barátait - nemcsak nosztalgiázni.

A nemzetközi sztenderdekhez kb. 80 százalékban hasonlító, igen szórakoztató játékot ma már úgy űzik, hogy az egykori srácokból apukák lettek, de **a gyerekek is beszállnak, s az apáktól ellesett fortélyokat, taktikai megoldásokat alkalmazzák a pályán.**

Levente és barátai 1982-től kezdődően néhány évig folyamatosan gombfociztak. Pályát, csapatokat készítettek. A nagy derbi a Béke utcában és a Függetlenség sugárúton zajlottak. A ma is meglevő csapatokat kifogyott, műanyag-krémes dobozokban tárolták, a klubok és a nemzeti válogatottak játékosainak arcképét a magyarországi **Képes Sportból** vágták ki, azt ragasztották a plexilemezek közé, majd lecsiszolták a „futballistákat”.

A kapusok tulajdonképpen ólommal töltött, röntgen-filmmel borított gyufás skatulyák voltak, szintén az akkori hálózók színes képeivel. A labdák valódi, egyforma gombokból készültek, egyik felük enyhén gömbölyded, hogy át lehessen emelni a kapuson. Egyáltalán nem mindegy, hogy két vagy három rétegnyi lakk kerül-e a felületükre...

Iszonyatos rangadókat játszottak. **Még az is előfordult, hogy két „csapat” bundázott.** Utólag vették észre annak okát, hogy az egyik srác nem játszott teljes erőbedobással, s el is veszítette sorsdöntő mérkőzését. Pechjére kifigyelték, hogy ellenfele később egy nejlonzacskónyi nyári almát „adományozott” neki, s az üzlet így meg volt kötve...

A franciáknak kék fésű dukál

Mindenkinek saját klub- és válogatott csapata volt, amit nagy becsben tartott, s bármennyire is hihetetlen, minden gárdában megvoltak az igazi nagy ászok, a szabadrúgás- és tizenegyest lövők, a jól fejelők és a pontos passzolók. Volt, aki ujjal lökte a gombokat, de **a legelterjedtebb a nyomópálca helyett használatos fésű volt.**

Az sem volt mindegy, hogy ez milyen színű, pl. a francia vagy olasz válogatott mellé értelemszerűen kék fésű járt. A meccseket, bajnokságokat füzetekbe jegyezték, sokszor színes filctollal, a nyertéseknek járó érmek, kupák ma is megvannak, de az utóbbi években újak is kerültek melléjük.

Néhány év után a Tábor-lakónegyedi srácokra azonban katonaság, egyetem vagy kivándorlás várt s a galeri szétszéledt.

Ha elkap a gépszíj – utazás az időben

Amikor a Béke utca 4. szám alatti blokk pincéjébe belépünk, **harminc évvel korábban találjuk magunkat.**

Levente a szó szoros értelmében konzerválta a szenvedélyét és a gombfocizás hőkorszakát.

A falakon az 1982-es labdarúgó vb csapatképei, a vitrinben az akkori kupák, jegyzőkönyvek kaptak helyet. Mint Levente mondja, mindent megtartott a nyolcvanas évek elejéről, s pár évvel ezelőtt a lakása alatti pince egy eldugott zugát berendezte gombfoci-teremnek.

Ez lett a híres udvarhelyi Maracana stadion, ahol hétről-hétre csütörtökönként ismét rendszeresen játszanak. A dolog fejlődött is, hiszen új, mai csapatok is készülnek, az interneten ma már [rengeteg csapat kivágóját meg lehet találni](#) a labdarúgás [történetének](#) [különböző korszakaiból](#).

Igényes kivitelezésben vannak meg ma olyan csapatok is, mint az AC Milan, a Real Madrid

vagy a Manchester United, de **valahogy mégis jobban esik a nyolcvanas évek Fiorentinájával vagy Brazíliájával játszani.**

Bevallom, hogy a gombfocit, mind a plexis verziót, mind pedig az akkoriban inkább elterjedt aprócska, kb. két centiméter átmérőjű gombokkal játszott játékot, jómagam is rendszeresen űztem gyerekkoromban, s a kiscsinos változatát még huszonévesen is rendszeresen nyomtuk egy barátommal.

Úgyhogy a Maracanába belépve egyből elkapott a gépszíj, s gyorsan lenyomtunk néhány meccset a mesterrel. Értelemszerűen a lejátszott hét meccs, egy mérkőzés kétszer öt percig tart ebben a verzióban, többségén **a „mester” laposra vert, de két döntetlen és egy meglepetés-győzelem is összejött.**

Platini lő – és gól!

Levente „válogatott szinten” mindig Magyarországot képviseli. Két szettje is van. Az egyik **az**

ötvenes évek Aranycsapata

(Puskás, Kocsis, Bozsik és társaik), a másik pedig
az 1982-es évi, Mészöly Kálmán-féle magyar gárda

, a kapuban

Katzirz

zal, a mezőnyben pedig olyan klasszisokkal, mint

Nyilasi, Törőcsik, Fazekas vagy Garaba

. Én a szintén 82-es francia csapatot (

Platini, Giresse, Lacombe, Lopez, Janvion, Battiston,
stb) választom a készletből, s egymásnak feszülünk.

Lehet passzolni, lehet indítani és lehet gólt lőni. A gombfoci titka nem az, hogy huszonnégy műanyag izével lökdösöl egy kicsi gombot – **a gombfocit istenigazából azok tudják átélni és átérezni, akik a pályán nem a gombokat, hanem magukat a játékosokat látják a maguk valóságában.**

Akiknek egy Nyilasi-bombagól nem azt jelenti, hogy a nagy gomb beüti a ketrecbe a kicsit a gyufás skatulya mellett, hanem azt, hogy a 10-es számú **Kiss Laci** passza után Nyilasi a

tizenhatos előteréből jobb lábbal lő a bal hosszú sarokba a franciák kapusa,

Ettori

mellett, s a labda védhetetlenül vágódik a háló(m)ba.

De miután **Garaba** (6-os számmal) felvágja az előre száguldó, 18-as mezben játszó **Rochetea** -t, a franciák tízése, Platini áll a labda mögé, és olyan gyönyörűen csavarja el az egyébként kitűnően helyezkedő Katzirz Béla felett a labdát, hogy gyönyörűség nézni a laszti útját, amint az a jobb felsőbe csavarodik, s még pattan is egyet a háló(já)ban.

Vagy **Sallai** a jobbszélről lő a rövid sarokba, **Giresse** pedig olyan kapáslövést zúdít a magyar kapura, hogy a kapus csak beleütni tud, védeni nem...

És azok a gólörömek! És azok a ziccerek! Azok a kapufák, azok a védések, azok a becsúszós szerelések! Leizzadva, a kezünket magasba lendítve üvöltünk egy-egy gól után vagy a „Nem hiszem! Nem igaz!” felkiáltásokkal hitetlenkedünk egy-egy kihagyott helyzet után...

András Levente **szeretné népszerűsíteni a gombfocit.** Mint mondja, szívesen tartana bemutatót, megtanítana fiatalokat és idősebbeket is a játék fortélyaira, szabályzatára, illetve **még városi bajnokságot is szervezne.**

A kérdés csak az, hogy korosztályából hányan nosztalgiáznának szívesen, illetve a mostani gyerekekből hányat kapna el a gombfoci - láz. Egy jó tanács: akik szeretik a focit és „látják” a meccset a pályán, azokat nagyon hamar elkaphatja.